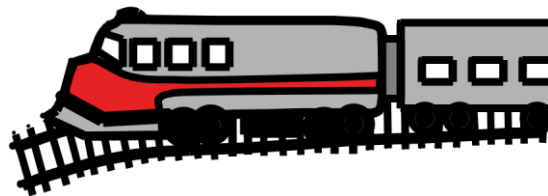

Informace

Průkazky a další výhody

Průkazky TP, ZTP a ZTP/P

Zákon č. 329/2011 Sb.

Tyto průkazky jsou určeny lidem se zdravotním postižením. Průkazku může získat člověk, který má více jak 1 rok a má tělesné, smyslové nebo mentální postižení či autismus. Průkazky slouží jako doklad, který lidem se zdravotním postižením umožňuje získat nejrůznější výhody a slevy. Tyto výhody a slevy se týkají zejména jízdného v MHD, vlakové dopravě, vstupy do muzeí, galerií, na výstavy, sportovní a kulturní akce. Výška slevy závisí na typu průkazky a na poskytovateli služby nebo pořadateli akce.

Typy průkazek jsou tři a jsou pojmenovány zkratkami, jejichž význam už dnes není podstatný:

- TP – tělesně postižený
- ZTP – zvlášť tělesně postižený
- ZTP/P - zvlášť tělesně postižený s průvodcem

Dnes tyto průkazky zvláštních výhod náleží i lidem, kteří mají jiný typ postižení, než tělesné postižení. V zákoně je přesně definováno, kdo má na kterou průkazku nárok.

Průkaz TP

Je to velmi těžké určit, ale tuto průkazku pravděpodobně dostanou lidé s lehkým stupněm mentálního postižení.

Výhody, které má držitel průkazky TP nejsou moc velké. Je to přednostní nárok na místo ve veřejných dopravních prostředcích a přednost při vyřizování osobních záležitostí, přičemž osobní záležitost není například nákup zboží v obchodě.

Průkaz TP - náleží osobám se středně těžkým funkčním postižením pohyblivosti nebo orientace, včetně osob s poruchou autistického spektra.

Za podstatné omezení schopnosti pohyblivosti a orientace na úrovni středně těžkého funkčního postižení pohyblivosti a orientace lze považovat tyto **zdravotní stavy**:

- a) ztráta úchopové schopnosti nebo podstatné omezení funkce horní končetiny,*
- b) anatomická ztráta několika prstů nohou nebo ztráta nohy v nártu a výše až po bérec včetně,*
- c) podstatné omezení funkce dolní končetiny,*
- d) středně těžké omezení funkce dvou končetin,*
- e) zkrácení dolní končetiny přesahující 5 cm,*
- f) postižení pánve s poruchou pánevního prstence a závažnou neurologickou symptomatologií,*
- g) postižení páteře s často recidivujícími projevy nervosvalového dráždění a poruchou svalového korzetu nebo se ztuhnutím dvou úseků páteře,*
- h) stavy spojené s často se opakujícími poruchami vědomí nebo závrativými stavy,*

- i) omezení pohyblivosti a celkové výkonnosti při běžném zatížení při interních a onkologických postiženích,*
- j) psychické postižení s opakujícími se poruchami komunikace a orientace v exteriéru včetně vysoce funkčního typu autismu,*
- k) neurodegenerativní postižení s pohybovou chudostí, poruchou posturální stability, slabostí dvou končetin a podstatným snížením dosahu chůze.*

V podstatě to znamená, že člověk, který chce dostat průkaz TP, by měl mít aspoň jeden ze zdravotních problémů uvedených výše. Tento zdravotní problém musí uvést obvodní lékař v materiálech, které dodá posudkovému lékaři, který o průkaze rozhodne.

Průkaz ZTP

Tento průkaz dostanou osoby s **těžkým funkčním postižením pohyblivosti nebo orientace, včetně osob s poruchou autistického spektra. Těžké funkční postižení pohyblivosti** v praxi znamená, že člověk je schopný se pohybovat doma samostatně, ale venku se pohybuje s obtížemi a jen na krátké vzdálenosti. Těžké funkční postižení orientace znamená, že se člověk orientuje v domácím prostředí dobře, ale venku se neorientuje. Počítají se do něj tyto zdravotní stavy:

- a) anatomická ztráta dolní končetiny v kolenním kloubu nebo výše, exteriérový uživatel protézy,*
- b) anatomická ztráta dolních končetin v nártách nebo v nártu a bércei,*
- c) funkční ztráta dolní končetiny se ztrátou opěrné funkce,*
- d) anatomická ztráta dolní a horní končetiny v úrovni bérce a předloktí,*
- e) anatomická ztráta horních končetin v úrovni předloktí,*
- f) těžké omezení funkce dvou končetin,*
- g) postižení pánve provázené těžkými parézami dolních končetin nebo závažnou nestabilitou pánevního prstence,*
- h) postižení páteře provázené těžkými parézami končetin nebo ztuhnutím tří úseků páteře nebo závažné deformity páteře s omezením exkurzí hrudníku,*
- i) těžké postižení pohyblivosti a celkové výkonnosti již při lehkém zatížení při interních a onkologických postiženích,*
- j) celková ztráta sluchu podle Fowlera 85% a více s neschopností slyšet zvuky a rozumět řeči i přes nejlepší korekci (oboustranná praktická nebo úplná hluchota) u osoby starší 18 let věku,*
- k) kombinované postižení sluchu a zraku (hluchoslepota) funkčně v rozsahu oboustranné středně těžké nedoslýchavosti, kterou se rozumí ztráta sluchu podle Fowlera 40 až 65%, a oboustranné silné slabozrakosti, kterou se rozumí zraková ostrost s nejlepší možnou korekcí na lepším oku, kdy maximum je menší než 6/60 a minimum rovné nebo lepší než 3/60, nebo oboustranné koncentrické zúžení zorného pole v rozsahu 30 až 10 stupňů, i když centrální ostrost není postižena,*
- l) oboustranná těžká ztráta zraku, kterou se rozumí zraková ostrost s korekcí, kdy maximum je menší než 3/60, minimum lepší než 1/60,*
- m) psychické postižení s často se opakujícími závažnými poruchami komunikace a orientace v exteriéru včetně středně funkčního typu autismu,*
- n) neurodegenerativní postižení s mnohočetnými hybnými komplikacemi typu rigidity, hypokinézy, tremoru, ataxie, mimovolných pohybů.*

Stejně jako u průkazky TP to v podstatě to znamená, že člověk, který chce dostat průkaz ZTP by měl mít aspoň jeden ze zdravotních problémů uvedených v seznamu výše. Tento zdravotní problém musí uvést obvodní lékař v materiálech, které dodá posudkovému lékaři, který o průkaze rozhodne.

Velmi záleží na posudkovém lékaři, ale tento typ průkazky nejpravděpodobněji dostanou lidé s lehčím stupněm mentálního postižení, kteří jsou schopni cestovat sami bez doprovodu nebo lidé s lehčím kombinovaným postižením. **Lidé, kteří cestují sami jen na několika naučených trasách (třeba do školy nebo do stacionáře a zpět) a jinak na neznámých trasách musí mít doprovod, by měli dostat průkazku ZTP/P.** V praxi ale nejvíce záleží na informacích, které dostane posudková komise od ošetřujícího lékaře – jaké zprávy ji dodá.

Průkaz ZTP/P

Tento průkaz by měli dostat lidé **se zvlášť těžkým funkčním postižením nebo úplným postižením pohyblivosti nebo orientace s potřebou průvodce, včetně osob s poruchou autistického spektra.**

Zvlášť těžkým funkčním postižením pohyblivosti je myšleno to, že je člověk schopný chodit doma jen s obtížemi, nebo nemůže chodit vůbec a pohybuje se na invalidním vozíku. **Zvlášť těžkým funkčním postižením orientace a úplným postižením orientace** se myslí stav kdy osoba, o kterou se jedná, není dlouhodobě schopna orientovat se venku mimo svůj byt, dům nebo jiný domov.

Ve vyhlášce jsou dále vyjmenovány konkrétní zdravotní stavy, které spadají do této kategorie:

- a) *anatomická ztráta dolní končetiny v kolenním kloubu nebo výše, interiérový uživatel protézy nebo odkázanost na invalidní vozík z uvedeného důvodu,*
- b) *anatomická ztráta dolních končetin v bérkách nebo výše,*
- c) *anatomická ztráta horních končetin v úrovni lokte nebo výše nebo anatomická ztráta horní a dolní končetiny v úrovni paže a stehna,*
- d) *funkční ztráta dolní končetiny se ztrátou opěrné funkce a současná funkční ztráta horní končetiny,*
- e) *funkční ztráta dolních končetin se ztrátou opěrných funkcí,*
- f) *zvlášť těžká porucha pohyblivosti na základě závažného postižení tří a více funkčních celků pohybového ústrojí; funkčním celkem se rozumí hrudník, páteř, pánev, končetina,*
- g) *disproporční poruchy růstu provázené závažnými deformitami končetin a hrudníku, pokud tělesná výška nepřesahuje po ukončení růstu 120 cm,*
- h) *multiorgánové selhávání dvou a více orgánů nebo ztráta imunity spojené se zvlášť těžkým postižením orientace nebo pohyblivosti,*
- i) *celková ztráta sluchu podle Fowlera 85% a více s neschopností slyšet zvuky a rozumět řeči i přes nejlepší korekci (oboustranná praktická nebo úplná hluchota) u osoby mladší 18 let věku,*
- j) *neúplná (praktická) nevidomost obou očí, kterou se rozumí zraková ostrost s nejlepší možnou korekcí 1/60, 1/50 až světlocit se správnou světelnou projekcí nebo omezení zorného pole do 5 stupňů kolem centrální fixace, i když centrální zraková ostrost není postižena, nebo úplná nevidomost obou očí, kterou se rozumí ztráta zraku zahrnující stavy od naprosté ztráty světlocitu až po zachování světlocitu s chybnou světelnou projekcí,*
- k) *kombinované těžké postižení sluchu a zraku (těžká hluchoslepota) funkčně v rozsahu oboustranné těžké nedoslýchavosti až hluchoty, kterou se rozumí ztráta sluchu podle Fowlera horší než 65%, a*

oboustranná těžká ztráta zraku, kterou se rozumí zraková ostrost s korekcí, kdy maximum je menší než 3/60, minimum lepší než 1/60,

l) střední, těžká nebo hluboká mentální retardace nebo demence, je-li IQ nižší než 50,

m) psychické postižení se ztrátou duševních kompetencí, s neschopností komunikace a orientace včetně nízkofunkčního typu autismu,

n) neurodegenerativní postižení s akinézou, mnohočetnými velmi těžkými hybnými komplikacemi a těžkými neuropsychickými projevy.

Když budete o průkazku ZTP/P žádat, je podstatné, aby ošetřující lékař v dokumentaci, kterou pro účely posouzení vaší žádosti dodá úřadu práce, uvedl jednu z diagnóz uvedenou v seznamu výše. Nejlépe doslovně.

Osoba, která je držitelem průkazu ZTP/P, má **nárok** na:

- Místo v autobusu, tramvaji či trolejbusu, vlaku nebo autobusu pro dálkovou dopravu.
- Přednost ve frontách na úřadech (ale ne v obchodě nebo u lékaře).
- Bezplatnou dopravu pravidelnými spoji místní veřejné hromadné dopravy osob (tramvajemi, trolejbusy, autobusy, metrem) slevu 75 % jízdného ve druhé vozové třídě osobního vlaku a rychlíku ve vnitrostátní přepravě a slevu 75 % v pravidelných vnitrostátních spojích autobusové dopravy
- Bezplatnou dopravu průvodce veřejnými hromadnými dopravními prostředky v pravidelné vnitrostátní osobní hromadné dopravě (tzn. MHD, doprava autobusem a vlakem)
- Bezplatnou dopravu vodícího psa, je-li úplně nebo prakticky nevidomá, pokud ji nedoprovází průvodce.

Příspěvek na mobilitu

Příspěvek na mobilitu je 550 Kč/měsíc

Příspěvek na mobilitu je přímo navázán na průkazky výhod pro lidi se zdravotním postižením **ZTP** nebo **ZTP/P**. Mohou je dostat jen ti, kteří tyto průkazky mají - **podmínka 1**. Další podmínky pro přiznání příspěvku na mobilitu:

- V průběhu kalendářního měsíce se člověk, který o příspěvek žádá, opakovaně dopravuje nebo je dopravována za úhradu. To znamená, že pokud pravidelně své dítě dopravujete vlastním vozem do školy a ze školy nebo i jinam (třeba od zastávky školního autobusu domů), má vaše dítě nárok na příspěvek na mobilitu. Pokud ale do školy i jinam jezdí veřejnou dopravou a má průkazku ZTP nebo ZTP/P, pak nárok na příspěvek nemá. – **podmínka 2**
- Nebydlí v pobytovém zařízení (domov pro osoby se zdravotním postižením, domov pro seniory atd.) – **podmínka 3**

Pro přiznání příspěvku musí být splněny všechny **tři podmínky** současně.

Lidé, kteří bydlí v pobytovém zařízení a splňují další 2 podmínky, mohou o příspěvek na mobilitu také požádat, ale přiznán jim bude jen v situacích hodných zřetele. Posoudí to posudková služba.

Pokud vaše dítě nedostane příspěvek na mobilitu, protože nemá průkazku ZTP nebo ZTP/P, musíte v první řadě o tuto průkazku požádat. Nemá smysl se odvolávat proti nepřiznání příspěvku na mobilitu, dokud nevyřešíte průkazku ZTP nebo ZTP/P.

Další výhody:

Tyto další tři výhody jsou vázány na průkazky ZTP a ZTP/P:

- **Parkovací průkaz**
- **Dálniční známky**
- **Parkovací místo**

Parkovací průkaz

Může ho dostat ten, kdo má průkazku ZTP nebo ZTP/P. Parkovací průkaz vydává sociální odbor obecního úřadu nebo městské části. Parkovací průkaz dovozuje majiteli parkovat auto, ve kterém se převáží nebo je převážen na místech, kde se to normálně nesmí – tam, kde je zákaz stání. Auto, ve kterém jede majitel parkovacího průkazu, může také vjet do zákazu vjezdu, pokud pod zákazem je značka s nápisem „Mimo zásobování“ nebo „Mimo dopravní obsluhu“ nebo cedule s „Jen zásobování“ nebo „Jen obsluha“. Tohle všechno je samozřejmě možné jen v případě, že tam nutně potřebujete. S průkazkou můžete taky parkovat na místech vyhrazených pro invalidy.

Pokud parkujete v zákazu nebo vjíždíte do zákazu, musí v autě sedět osoba se zdravotním postižením, která průkaz vlastní. Případně musíte prokázat, že ji jedete vyzvednout.

Parkovací průkaz platí i v zemích EU.

Dálniční známky

Ti, kteří mají průkazku ZTP nebo ZTP/P, jsou také osvobozeni od dálničních poplatků. Znamená to, že si nemusí kupovat dálniční známku. Pokud je držitelem průkazky ZTP nebo ZTP/P člověk s mentálním postižením, který neřídí, může jeho zákonný zástupce nebo blízká osoba (rodič, prarodič) tuto výhodu využít, jen pokud je člověk s mentálním postižením v autě a to auto patří jemu, jeho rodiči nebo jiné blízké osobě.

Tato výhoda neplatí v ostatních zemích EU, aspoň ne automaticky. Stojí ale rozhodně za to při nákupu známky v zahraničí parkovací průkaz předložit a na podmínky se zeptat.

Parkovací místo

Ten, kdo vlastní průkazku ZTP nebo ZTP/P může taky požádat o vyhrazení zvláštního parkovacího místa. Žádá se na obecním úřadě nebo úřadě městské části. Ten, kdo o parkovací místo žádá, musí uhradit náklady na namalování pruhů, které místo ohraničují a instalaci značky.